

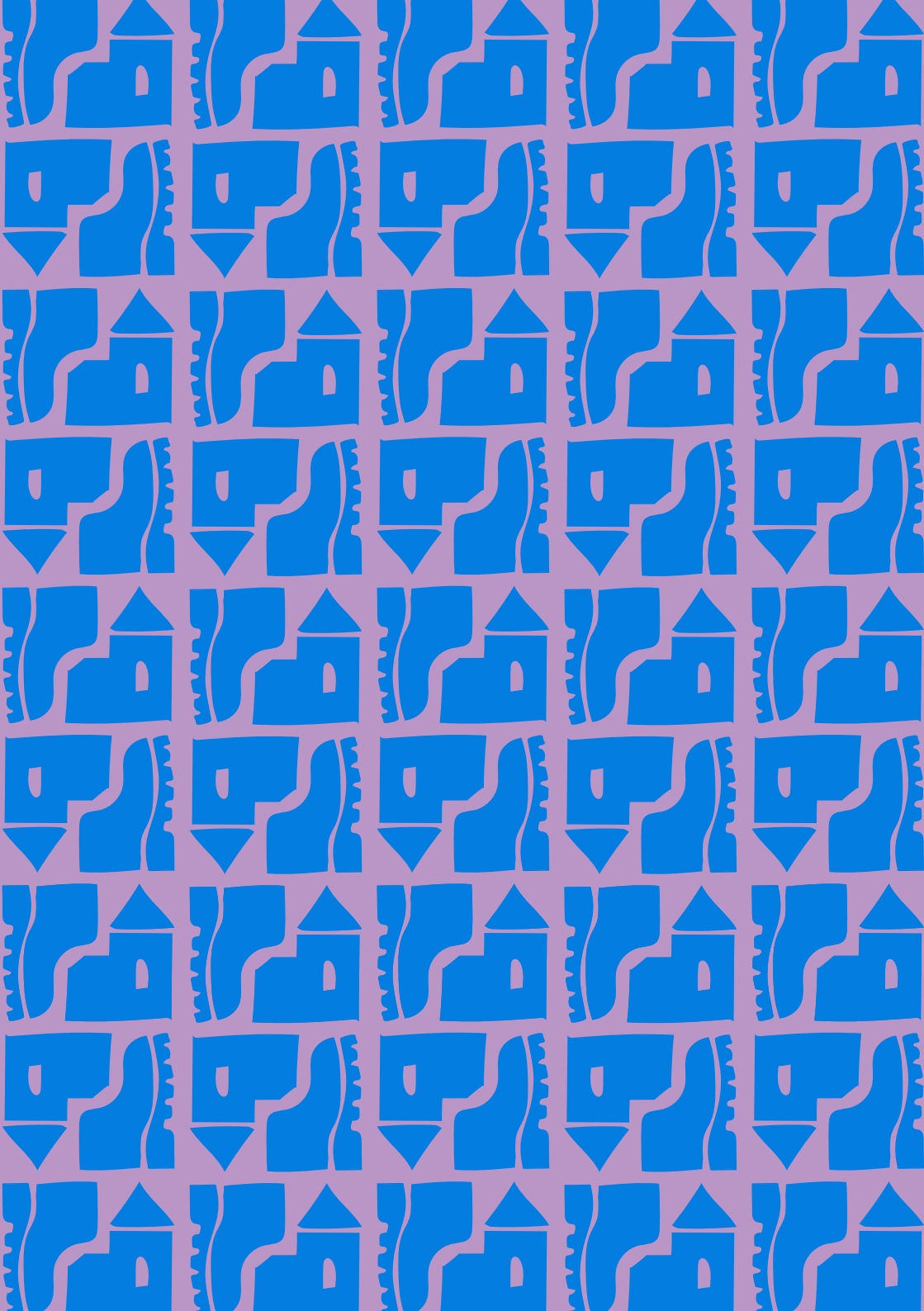
HET ZILTEPAD

ANNA PAULOWNA WANDELROUTES

LANGS DE
RUIGE RAND

VAN HET
NOORDEN

LANGS DE
RUIGE RAND
VAN HET
NOORDEN

HET ZILTE
PAD
LANGS DE
RUIGE RAND VAN HET
NOORDEN

WELKOM OP HET ZILTEPAD

In dit weidse gebied dienen de kerktorens als prachtige bakens, net zoals vroeger voor de scheepvaart. Ook voor ons zijn het bakens van betekenis, in allerlei opzichten. En nu kunnen ze dat ook voor jou zijn. We hebben de deuren alvast voor je opengezet.

Elk routeboekje is opgebouwd uit eerst een rondwandeling die je vanuit de kerk kan starten en waar je ook weer terugkeert. Daarna volgt een etappe naar rechts en een ingekorte versie naar links. Zo kan je zelf kiezen of je alleen de rondwandeling wil doen of dat je misschien wel meerdaags gaat wandelen. Welke kant je op gaat mag je helemaal zelf weten.

**Wij wensen je mooie momenten
en ontmoetingen!**

**'ALLEEN WAAR JE TE VOET WAS,
BEN JE WERKELIJK GEWEEST'
- GOETHE**

ANNA PAULOWNA

DE NAAM KLINT PRACHTIG

**NIKS MIS MET HUISDUINEN,
CALLANTSOOG OF
WIERINGERWAARD,
MAAR ANNA PAULOWNA
ROEPT BEELDEN OP VAN
VERRE LANDSTREKEN.**

Net als bij Julianadorp ligt de reden bij het koningshuis. Anna Paulowna was de uit Rusland afkomstige vrouw, dochter van een tsaar uit het huis Romanov, van Koning Willem II. De koningin verbond niet alleen haar naam aan dorp en gelijknamige polder, koning Willem investeerde grote sommen geld in de vermeende winstgevende exploitatie en Anna Paulowna betaalde mee aan de bouw van de kerk. Op de inpoldering van dit stuk Waddensee, rustte geen zegen. Zo bleek al snel.

Het was de laatste grote inpoldering met particulier geld die tussen 1845 en 1846 tot stand kwam op de drassige slikgronden tussen het eiland Wieringen en de Westfriese kust.

Na de drooglegging bleef de beloofde voorspoed lang uit. De grond bevatte veel meer zand dan klei. Ook had het gebied veel last van zoute kwel uit de Zuiderzee. Pogingen om de grondkwaliteit te verbeteren met mest uit Amsterdam of guano bleken te duur. De ruim duizend polderbewoners wachtte een armoedig bestaan. Begin twintigste eeuw verbeterde de situatie. Niet alleen door de komst van kunstmest, maar vooral doordat de zanderige grond uitermate geschikt bleek voor de bollenteelt. De polder vormt het grootste aaneengesloten bollengebied van de wereld. De Poldertuin bij Anna Paulowna kleurt in het voorjaar in alle mogelijke tinten. In die maanden etaleert de bollenweelde iets van de pronk en praal van het hofleven.

INHOUD

1. INTRO ANNA PAULOWNA p. 4
2. RONDWANDELING ANNA PAULOWNA p. 7
3. ETAPPE NAAR → ANNA PAULOWNA-WIERINGERWAARD p.15
4. ETAPPE NAAR ← ANNA PAULOWN-HUISDUINEN p.23
5. FIETSROUTES VANAF ANNA PAULOWNA p. 27

RONDWANDELING

ANNA PAULOWNA

30,7

KM

DE KOP VAN NOORD- HOLLAND TOONDE EEUWENLANG VELE GEZICHTEN

DE KUSTLIJN BESTAANDE UIT DUINEN WAS VERANDERLIJK ALS DE WIND. AFHANKELIJK VAN ZEESTROMINGEN, DE AANVOER VAN ZAND EN SCHOMMELINGEN VAN DE ZEESPIEGEL VIEL HET LAND DROOG.

Het veen dat zich in de moerassen achter de duinenrij vormde, bleek vanaf de zevende eeuw geschikt voor landbouw. Er vestigden zich boeren. Door irrigatie klonk het gebied in en veelvuldige stormen gaven het laatste zetje. Het veen werd Wad, overspoeld door het zoute water.

Na zestiende- en zeventiende-eeuwse succesvolle inpolderingen zoals de Zijpe en Wieringerwaard, viel het oog van vermogende Noord-Hollandse families op de waardgronden onder het eiland

Wieringen. De Waddenzee had klei afgezet op het veen en zou geschikte landbouwgrond opleveren. Het koninkrijk verkeerde in een diepe economische crisis en kon na de strijd tegen Napoleon en de latere afscheiding van België wel een opsteker gebruiken.

Na twee jaar pompen en dijk aanleg was de polder drooggelegd. Al snel bleek dat geen reden tot uitgebreide feesten, de onderneming van de geldschieters stevende af op een faillissement. Opvallend in de polder is het contrast tussen de rechthoekige inrichting en de kronkelige wegen die de natuurlijke kreekruggen volgen. Tijdens de wandeling vanaf het nieuwe- naar het oude land op het eiland 't Oghe, volgt Het Ziltepad enkele oude krekken.

1 DE POLDERGROND BOOD DE BOEREN EEN KARIG INKOMEN.

Ze waren te arm om zelf een kerk te kunnen bouwen. Opnieuw sprongen bemiddelde particulieren, waaronder Koningin Anna Paulowna, bij. Met de Kerst van 1855 kon dankzij de giften in de kerk van Anna Paulowna de eerste dienst worden gehouden. Het interieur was toen nog niet eens af omdat daar nog geld voor werd gezocht. De Samenvaart kerk behoort tot de oudste gebouwen in de polder.

2 HET LAGE EN HOGE OUDE VEER IS EEN VROEGERE STROOMGEUL,

uitgeschuurd door de eeuwenlange werking van eb en vloed. Het water verdeelt de Anna Paulowna polder in de Oost- en Westpolder. De Oostpolder bestaat voornamelijk uit een zanderige ondergrond, de Westpolder bevat meer klei en is daarom geschikter voor weidegrond en akkerbouw.

3 DE ZIJPERZEEDIJK IS EIND ZESTIENDE EEUW

OPGEWORPEN. Het initiatief kwam van kunstschilder Jan van Scorel die enkele Vlaamse geldschietters overtuigde van de mogelijkheden tot bedijking. De Zijpe was een ondiepe zee-arm die in de dertiende eeuw ontstond na enkele stormvloeden. Bij westerstorm bedreigde het stroomgat de Westfries Omringdijk, de middeleeuwse dijk die Westfriesland tegen het water beschermde. Het duurde tot 1597 voordat het gebied volledig ingepolderd was. Daarna volgden andere succesvolle inpolderingen van veenplassen zoals van de Beemster, Schermer en Purmer. De dijk ligt aan de noordzijde van de polder en biedt uitzicht op natuurgebied Mosselwiel, een vogelparadijs.

4 DE OPMERKELIJKE VLOTBRUG IN 'T ZANDT IS EEN VAN DE VIJF LAATSTE VLOTBRUGGEN IN NEDERLAND.

Alle vijf liggen in het Noordhollands Kanaal. De brug is een uitvinding van Jan Blanken, die ook voor het ontwerp van het kanaal tekende. Rond de brug ontstond 't Zandt, het dorp nam de naam over van een gelijknamige herberg bij de overgang. Bij een vlotbrug draaien de twee delen van de brug die rusten op een vlot bij het openen evenwijdig aan de oever.

5 CALLANTSOOG LAG IN DE MIDDELEEUEWEN OP HET MEEST ZUIDELIJKE WADDENEILAND 'T OGHE.

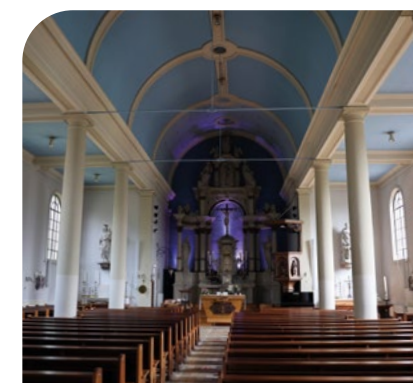
Het ontstond na doorbraken van de strandwal en de vorming van het Heersdiep en de Zijpe. Door bedijkingen hechtte het eiland zich uiteindelijk weer aan het vasteland. Het dorp Callinge is na de Allerheiligenvloed van 1570 verplaatst. In 1582 is de kerk op de huidige plek weer opgebouwd. In de klokkenstoel hangt een klok van Geert van Wou uit 1491, die is gered uit de oude kerk. In de sfeervolle kerk vinden concerten, lezingen en tentoonstellingen plaats.

6 ALS EXTRA BESCHERMING VAN HET EILANDJE 'T OGHE TEGEN DE LUIJEN VAN DE ZEE, IS IN 1536 DE JEWEL BEDIJKT.

De Noord- en Zuider Schinkeldijk sloten later aan op de Zijperdijk. In de Uitlandsche polder zijn nog enkele nollen te vinden, nog relatief jonge, lage duinen die zich achter de strandwal vormden. Een deel van de polder is in handen van Natuurmonumenten. Door de waterstand in de polder te verhogen, verdroogt het Zwanenwater, een van de grootste duinmeren, niet verder. In de polder nestelen veel weidevogels en komen orchideeën voor.

7 'T ZANDT ontstond als gehucht na de aanleg van de vlotbrug in het Noordhollandsch Kanaal.

De katholieke neoclassicistische kerk Onze Lieve Vrouwe Visitatie in 't Zandt stamt uit 1863. In een zijbeuk bevindt zich een kapel. Er is een stichting opgericht voor toekomstig gebruik.

8 DE EENDENKOOI VAN 'T ZANDT IS RUIM VIER EEUWEN OUD.

Vrijwel direct na de drooglegging van polder De Zijpe is de kooi in 1615 aangelegd. Eenden golden als een lekkernij voor de notabelen en vonden zelfs hun weg naar de etensdis in het Verenigd

Koninkrijk. De kooi is door het Landschap van Noord-Holland in oude staat hersteld. Er worden rondleidingen gegeven. Tevens is er bij het begin van de kooi een rust- en informatiepunt.

9 HET BOERMANSZWIN, EEN GETIJDENGEUL DIE UITKWAM IN DE ZEE-INHAM HOGE OUDE VEER, doet dienst als waterberging. Het natuurpad loopt door borsthoog riet en volgt de kronkelige loop van de kreek. De oude geul is daarmee weer herkenbaar als element in het landschap.

ROUTEBESCHRIJVING

RONDWANDELING

Anna Paulowna

AFSTAND 30,7 km

STARTPUNT Kerk Samenzijn

Met rug naar entree Kerk Samenzijn **RA** → naar Burgemeester Mijnlieffstraat. **← LA** en **RA** → Molenstraat. Bij 51 rotonde rechtsom Lagedijk oversteken en bij 52 voor het water voetpad **RA** → naar 54.

Door voetgangerstunnel onder weg door. Knooppuntenroute vervolgen over Rietgor slaan. **RA** → Trien Daalder Muntjewerfpark. Groene pijlen volgen. Einde **RA** → Sportlaan. Sportlaan vervolgen gaat over in De Verwachting. Links aanhouden bij Bibliotheek en De Verwachting vervolgen. Bij scholencluster **RA** → voet/ fietsbrug en direct **← LA** laan met populieren. Bij 54 **← LA** Nieuweweg richting 41. Op T Graslaan **RA** → over spoor en in bocht recht door. Bij 41 **← LA** Middenweg (verlaten

knooppuntenroute). Op viersprong recht door. Bij natuurpad door Boermanszwin recht door weg vervolgen. Op driesprong links aanhouden en vervolgens **RA** → op kruin dijk over graspad langs natuurgebied Mosselwiel. Einde dijk voor Hollandsch Kanaal **← LA** naar 't Zand. Op T-splitsing in 't Zand **korte route** **← LA**, **lange route** naar Callantsoog **RA** →. Voor beschrijving korte route zie vervolg routebeschrijving korte route.

Lange route: **RA** → over vlotbrug, recht door Verbindingsweg over provinciale weg. Op T **RA** → over fietspad tot **← LA** Groteweg. Bij 99 **← LA** over kruin Zijperdijk. Na 1,5 kilometer **RA** → bij 86 naar 21 en bij T-splitsing **RA** → Westerweg. Voorbij camping De Nollen bij 21 **← LA** naar 80. Bij 80 **← LA** naar 33 door dennenbosje en loofbos rode pijlen volgen. Bij 33 **← LA** 22. Bij 22 zwarte route naar 50 volgen. Pad volgt rechteroever sloten. In Callantsoog komt pad uit op Sinckelsant. Pad volgt Ringsloot langs rand dorp tot Groenland, daar **RA** →. Weg gaat over in voetpad over bruggetje en vervolgens **← LA** Prévinaireweg richting strand. Bij 50 **← LA** Zeeweg. Bij 03 **RA** → heen en terug naar kerk Callantsoog

(vaak exposities). Vervolgens bij 03 recht door naar 18 over parkeerplaats. Bij 18 **← LA** 38 over fietspad. Bij Zwanewater **← LA** en direct **RA** → voetpad naar 03 door Uitlandsche polder. Bij 03 **← LA** 86. Vlak voor 86 dijk af door klaphek en pad langs akkerrand naar camping Eindeloo. Op verharde weg **← LA** De Nollen. Op T Groteweg **RA** → terug naar vlotbrug 't Zand.

Hier vervolgt **tevens korte route**. Recht door Keinsmerweg. Voorbij bakkerij Slijkerman **← LA** Korte Bosweg. Op kruising Koning Willem II weg recht door Korte Bosweg vervolgen langs eendenkooi (tevens Rustpunt). Korte Bosweg uitlopen tot dijk. Voor dijk **RA** →. Bij 46 **← LA** dijk over, direct **RA** → onder dijk langs. Loopt door weiland stukje parallel aan Anna Paulownaweg. Vervolgens **← LA** natuurpad door Boermanszwin. Einde op weg **RA** → en op viersprong **RA** → Boermansweg. Onder provinciale weg door en op Lagedijk **← LA** naar Anna Paulowna. Op rotonde linksom en vervolgens fietspad langs linkerzijde Lagedijk. Ter hoogte van fietsvoetgangerstunnel **← LA** en direct **RA** → Burgemeester Mijnlieffstraat. Uitlopen tot kerk Samenvaart.

LEGENDA

LANDSCHAP

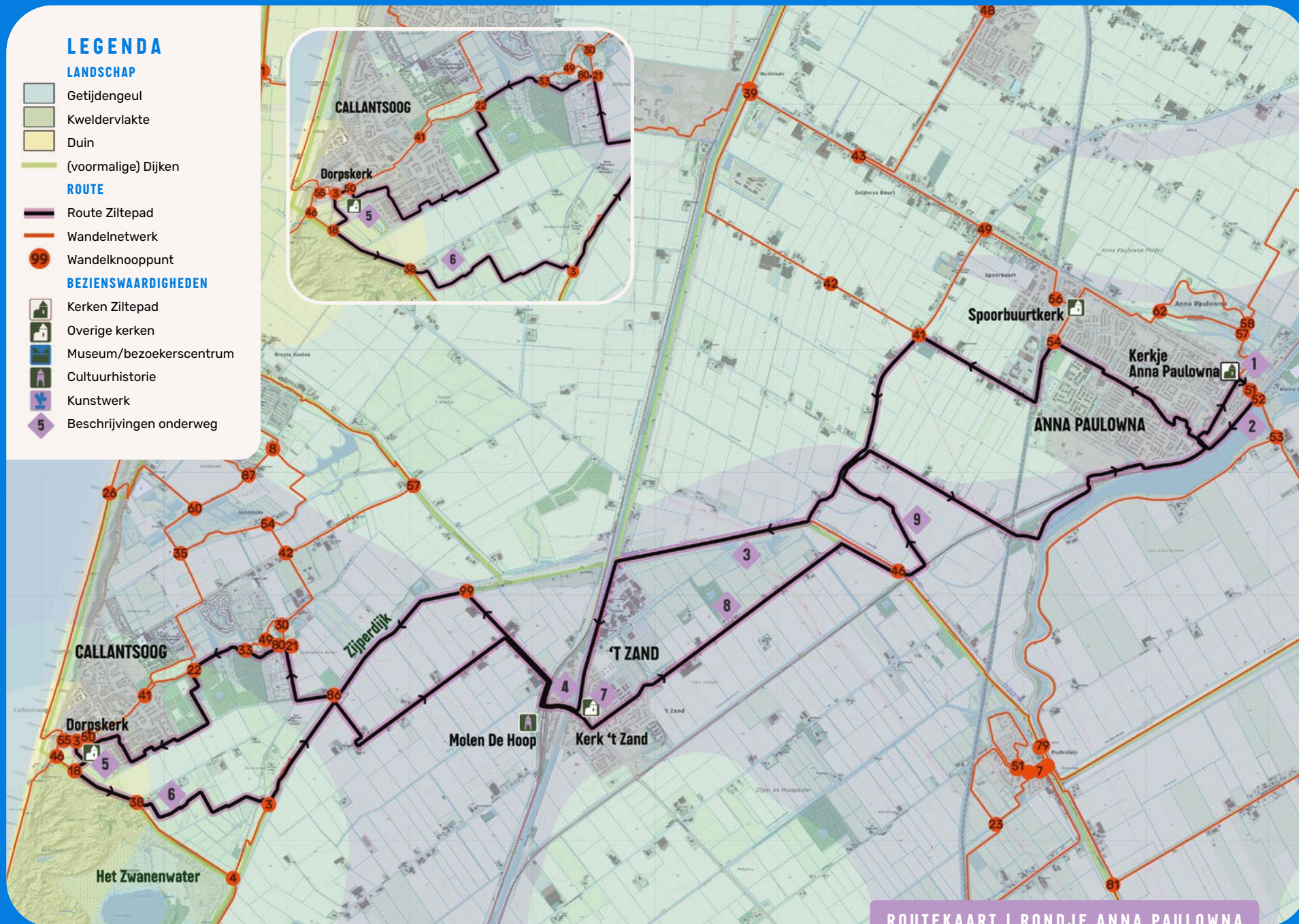
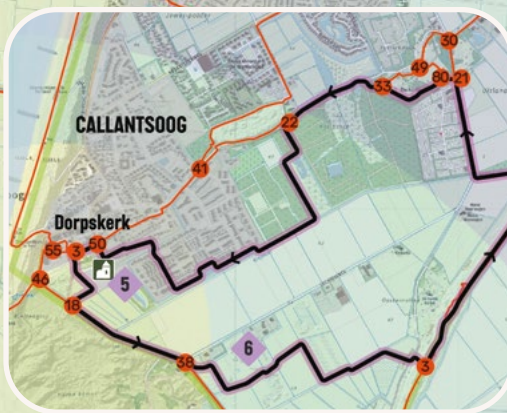
- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Duin
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

ROUTEKAART | RONDJE ANNA PAULOWNA

ETAPPE NAAR RECHTS

ANNA PAULOWNA WIERINGERWAARD

16,3 KM

AFDRUKKEN UIT DE MIDDELEEUWEN

**ONDERWEG TUSSEN
ANNA PAULOWNA EN
WIERINGERWAARD VOLGT
HET ZILTEPAD DE AFDRUK-
KEN IN HET LANDSCHAP
UIT DE MIDDELEEUWEN.**

Het dorp ontstond na de inpoldering in 1846 aan de oever van het Lage Oude Veer, restant van een middeleeuwse getijdengeul. Het was de uitloper van een diepere inham ten westen van het eiland Wieringen. De oude, grillig gevormde kreken en kreekruggen van de getijdengeul zijn nog goed zichtbaar in het geordende polderlandschap.

De inham had zich in de middeleeuwen gevormd nadat het veen was weggeslagen. In de zestiende eeuw bestond het gebied uit kwelders, schorren en slikken waar klei en zand werden afgezet vanuit de geulen en kreken die de Kop van Noord-Holland doorsneden.

De Westfriese Omringdijk is in de dertiende eeuw aangelegd ter bescherming tegen het water van het Wad en de Zuiderzee. De golfslag in de Zijpe knabbelde - sijpelde - steeds meer land af. Nadat de 126 kilometer lange dijk de Westfriezen een wat veiliger bestaan bood, ontstonden al plannen om ook De Zijpe af te dammen en in te polderen. Al die droogleggingen, ontginningen en aandijkingen zijn verrassend goed zichtbaar gebleven. De route naar Wieringerwaard biedt dan ook een staalkaart aan dijkenbouw en landveroveringen in een afwisselend landschap. Slingerende paden langs kreken en over dijken met zicht op rijk weidevogelgrasland worden afgewisseld door rechte landbouwwegen door strakke polders.

1 HET HOGE OUDE VEER HEEFT TER HOOGTE VAN ANNA PAULOWNA NOG DE BREEDTE VAN EEN ZEE-INHAM. De oude getijdengeul die zuidwaarts kronkelt is bij Oudesluis getemd. Het silhouet van windmolen Leonide tekent zich aan de rand van het water af. Schijn bedriegt: De molen is van 2002 en maakt deel uit van een woning. De achtkantige opbouw is afkomstig van molen De Zeemeeuw uit het Groningse Uithuizen, eveneens aan Het Ziltepad gelegen.

2 OUDESLUIS ONTSTOND AL VRIJ SNEL NA DE INPOLDERING VAN DE ZIJPE EN DE AANLEG VAN EEN SLUIS IN 1562. Het lag aan de kwelders van de Waddenzee. Oudesluis was een aanlegplaats voor schepen van de VOC die via het Marsdiep het zeegat kozen en thuishaven van een vissersvloot. De aanleg van de Anna Paulownapolder sneed Oudesluis af van zee. Stichting het Cultuurkerkje van Oudesluis organiseert sinds 1990 evenementen in de kerk uit 1861. De sluis waaraan het dorp zijn naam ontleent was in 1631 een van de grootste van Europa.

3 TEN ZUIDEN VAN OUDESLUIS IS EEN GEBIED INGERICHT ALS WATERBERGING BIJ HEVIGE REGENVAL EN ALS NATUUR- EN KUNSTPARK. Over een boerenpad gaat het dwars door de landerijen van de Zijperpolder in de richting van Keinse, een middeleeuws gehucht aan de Westfriese Ringdijk.

4 KEINS LIGT NET BINNEN DE DERTIENDE-EEUWSE WESTFRIESCHE DIJK. Het gehucht is waarschijnlijk ontstaan op een terp nog voor de aanleg van de middeleeuwse zeewering. De kapel aan de voet van de dijk trekt sinds 1510 gelovigen. In dat jaar spoelde een houten Mariabeeld aan dat werd schoongespoeld in een put. De vondst gold als een wonder. In 1570 na de Reformatie verdween de kapel, maar de plek bleef gelovigen trekken. De kapel is in 1956 opnieuw opgebouwd en trekt als voorheen veel pelgrims op zoek naar stilte en bezinning.

5 DE WESTFRIESCHE DIJK, DIE DEEL UITMAAKT VAN DE WESTFRIESE OMRINGDIJK BESTAAT EIGENLIJK UIT EEN VERZAMELING VAN DIJKEN DIE IN DE LOOP VAN EEUWEN TOT STAND KWAM.

In de twaalfde eeuw trokken steeds meer Hollanders noordwaarts op zoek naar bestaansmogelijkheden in de landbouw, tegelijkertijd rukte het water uit de Wadden- en Zuiderzee op. Een ring van dijken bood bescherming. Tussen Schagen en de dijk is een langgerekt, prachtig natuurgebied gecreëerd. Het Schagerwad bestaat uit riet en drassige oeverlanden. Er komen kwetsbare weide-, riet- en watervogels voor zoals grutto, Kievit, tureluur en kempfaan. De twee wielen zijn ontstaan na dijkdoorbraken van de Westfriese Omringdijk vanuit De Zijpe. De grutto's vliegen luid roepend op ooghoogte voorbij. De dijk is een mooi podium om de vogels te zien.

6 DOOR DE POLDER LOOPT VANAF POOLLAND EEN KAARSRECHTE WEG NAAR WIERINGERWAARD.

Dit is poldersystematiek, rechte lijnen, een lage horizon en hier en daar een functionele boerderij. Tot de inpoldering in 1610 grensde Poolland aan de kwelders. Voor de naamgeving dienen zich twee mogelijkheden aan: een verwijzing naar aangeslibd land of huis op een heuveltje.

ROUTEBESCHRIJVING

ETAPPE NAAR RECHTS

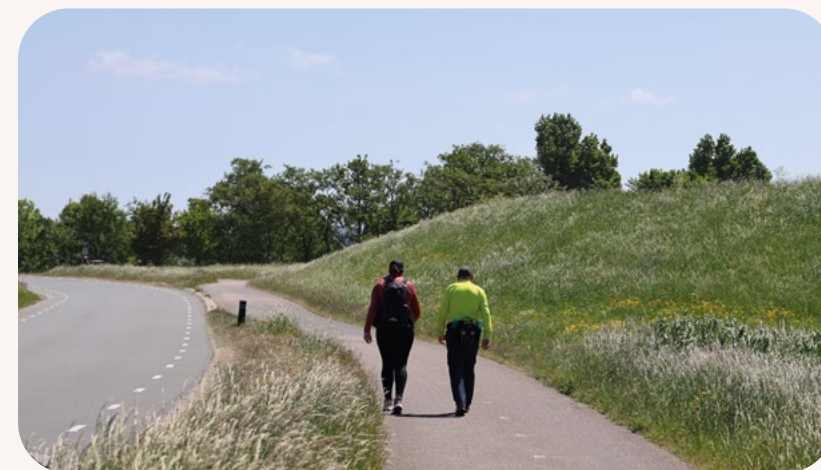
→ **Anna Paulowna - Wieringerwaard**

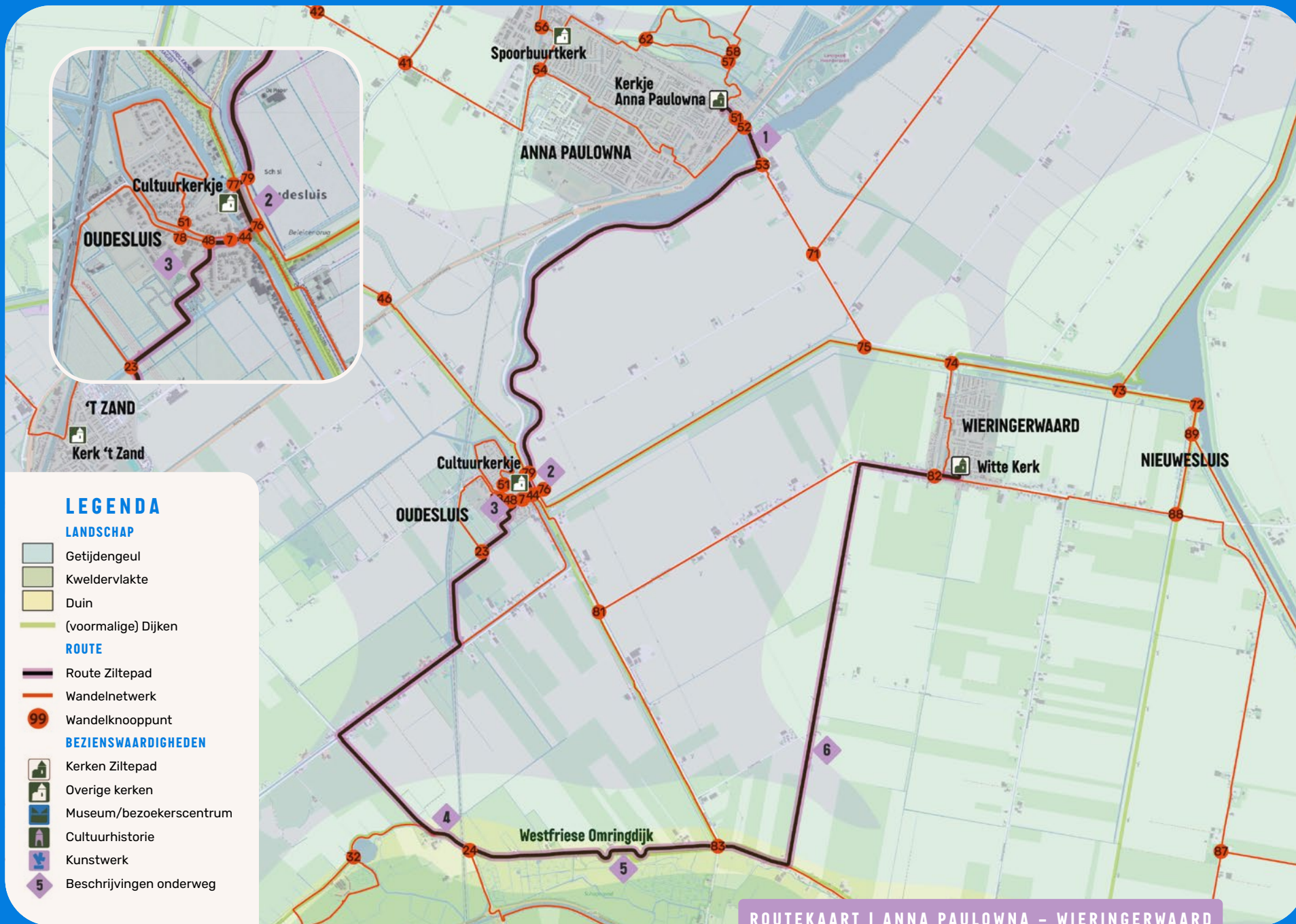
AFSTAND 16,3 km

STARTPUNT Kerk Samenvaart

Met rug naar entree kerk **RA** → naar Burgemeester Mijnlieffstraat. **← LA** en **RA** → op Molenstraat. Bij 51 rechtsom rotonde en bij 52 rechtdoor over brug naar 53. Bij 53 **RA** → naar 79 over Kneeskade. Bij 79 rechtdoor naar 77 en bij 77 **← LA** naar 76. Bij 76 **RA** → naar 44 (paaltje verstopt in berm achter occasions). Bij 44 rechtdoor naar 07. Bij 07 rechtdoor naar 48.

Bij 48 **← LA** naar 23 over Melchiorstraat. **RA** → Jippestraat en **← LA** schelpenpad door polderpark Oudesluis. Bij waterberging 23 **← LA** naar 44. Op straat Grote Sloot **RA** → tot viersprong en **← LA** Keinsmerweg over fietspad. Waar Keinsmerweg kruist met West Friesedijk even **RA** → (in oksel van dijk ligt kapel Keins). Na kruising met spoor bij 24 rechtdoor West Friesedijk volgen naar 83. Vanaf dijk mooi zicht op Schagerwad. Bij 83 rechtdoor richting 84, bij kruising met Walingsweg **← LA** en op Zuid Zijperweg **RA** →. Bij 82 in Wieringerwaard rechtdoor tot volgende brug over kanaal **← LA** en **← LA** Noord Zijperweg en **RA** → Trambaan naar Witte Kerkje Wieringerwaard.

ETAPPE NAAR LINKS

ANNA PAULOWNA HUISDUINEN

19,4 KM

ROUTEBESCHRIJVING

ETAPPE NAAR LINKS

← Anna Paulowna - Huisduinen

AFSTAND 19,4 km

STARTPUNT Kerk Samenvaart

Met rug naar kerk de Samenvaart **RA** → en direct **← LA** op Burgemeester Mijnliefstraat. Molenvaart oversteken, **← LA** en **RA** → gemarkeerde route volgen door Poldertuin naar Kruiszwijn naar 57. Bij 57 rechtdoor naar 62 en bij 62 **← LA** richting 55. Op Molenvaart niet **← LA** Nieuweweg maar rechtdoor Molenvaart zuidzijde blijven volgen naar 49. Bij 49 weg rechtdoor vervolgen naar 43 en 39. Bij 39 **RA** → 38 andere zijde vaart en bij 38 **← LA** naar 30 met veerpont Westeinde. Op andere oever Noord-Hollands kanaal **← LA** over ventweg parallel aan Karel Doormanweg en **RA** → route door park van instelling Philadelphia volgen langs beleefbos. Kruist toegangsweg Eikenhout, rechtdoor pad vervolgen door groenaanplant. Komt uit op Cederhout, bij T **← LA** Eikenhout naar rotonde in Langevliet. Rotonde rechtsom en **RA** → over trottoir langs Langevliet. Vervolgens **← LA** pad door groenstrook die

woonwijken scheidt. Bij 30 **RA** → naar 34 over brug en **← LA** Wierbalg. Routemarkering knooppunten door woonwijk volgen. Einde voor het water **RA** → fiets- en voetpad volgen. Bij 34 **← LA** over terrein bungalowpark Landal Ooghduynen naar 33. Bij 33 links aanhouden naar 31 op hoek parkeerterrein. Pad loopt langs bungalows naar de duinen. Bij 31 **← LA** en direct **RA** → naar Strandslag Julianadorp. Bij 32 links aanhouden naar strand en paviljoen Paal 6. Over strand 10 kilometer naar Huisduinen langs Strandslag Duinoord en Donkere Duinen rechtdoor het strand blijven volgen. Bij 25 vlak voor Huisduinen rechtdoor over Zeepromenade naar dorp. Route via trap naar 29 en rechtdoor 28 en vervolgens rechtdoor Badhuisstraat. Kerkje Huisduinen staat aan kruising met Kijkduinlaan.

ROUTEKAART I ANNA PAULOWNA - HUISDUINEN

LEGENDA

LANDSCHAP

- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Duin
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

FIETSROUTES

RECHTSOM

ROUTE Anna Paulowna - Wieringerwaard - Westerland

AFSTAND **30,2 km**

STARTPUNT **Kerk De Samenvaart**

Met rug naar entree Kerk De Samenvaart op Burgemeester Mijnliefstraat ← LA en direct RA → over Molenvaart naar 15. Bij 15 RA → naar 14. Bij 14 (Oude Sluis) ← LA naar 34. Bij 34 ← LA naar 36. Bij 36 ← LA naar 46 in Wieringerwaard. Bij 46 even rechtdoor richting 47. Tramlaan ← LA. Witte Kerkje van Wieringerwaard staat aan rechterhand. Terug naar Noord Zijperweg en ← LA naar 47. Bij 47 ← LA naar 19. Bij 19 RA → naar 20. Bij 20 rechtdoor naar 21. Bij 21 ← LA naar 76. Bij 76 ← LA richting 18. Op hoek van Zuiderdamsterweg en Westerlanderweg bevindt zich Nicolaaskerk van Westerland.

LINKSOM

ROUTE Anna Paulowna - Huisduinen - Den Helder

AFSTAND **25,9 km**

STARTPUNT **Kerk De Samenvaart**

Met rug naar entree Kerk De Samenvaart op Burgemeester Mijnliefstraat ← LA en direct ← LA Molenvaart. Bij 72 rechtdoor 71 met veerpont Westeinde. Bij 71 ← LA naar 92. Bij 92 RA → naar 93. Bij 93 ← LA en direct RA → naar 94. Bij 94 naar 8. Bij 8 ← LA en RA → naar 5. Bij 5 RA → naar 2. Bij 2 richting 4. In Huisduinen met rug naar entree Kerkje Huisduinen ← LA op Badhuisstraat en direct ← LA Kijkduinlaan. Vervolgens scherp links naar Zeeweg. Bij Y-splitsing RA → Admiraal Verhuellplein. Na 19 meter RA → Zeeweg vervolgen. Bij het einde scherp rechts naar Zeepromenade en die langs buitenkant dijk volgen naar Den Helder. In Den Helder bij havenhoofd en veerboot naar Texel rechtsom einde dijk naar 3. Vervolgens ← LA naar 1 en bij 1 RA → richting 4. Op kruising Nieuwe Kerkplein en Bierstraat ← LA naar Nieuwe Kerk en Willemsoord.

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Foto: Marieke Kijk in de Vegte

HET ZILTE PAD

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Het Ziltepad is een
initiatief van Groninger
Kerken en Stichting Alde

Fryske Tsjerken in samenwerking met Visit
Wadden. De langeafstandsroutte verbindt
eeuwenoude kerken, unieke dorpen en
verhalen aan het weidse landschap langs
UNESCO Werelderfgoed Waddenzee – en
de mensen die hier wonen. Het pad nodigt
je uit om te vertragen en te bezinnen.

HET ZILTEPAD BIEDT MEER DAN

WANDELEN | Alles wat je nodig hebt om je
route te plannen vind je op: [visitwadden.nl/
hetziltepad](http://visitwadden.nl/hetziltepad). Hier vind je de GPX bestanden,
tips voor eten & overnachten, de podcast-
serie met verhalen en nog meer.

**INTERACTIEVE
KAART** | Scan de
QR code en bekijk
alle etappes in de
interactieve kaart.

TOEGANG KERKEN | Langs Het Ziltepad
zijn de deelnemende kerken (herkenbaar
aan Het Ziltepad logo op het bordje
naast de deur) in principe dagelijks
geopend van 1 april tot 1 november van
9.00 tot 17.00 uur. Buiten deze periode
in ieder geval ook toegankelijk via een
sleuteladres of met sleutelcode.

De kerk van Hegebeintum is een
uitzondering in deze route. Kijk voor
de tijden op terphegebeintum.nl

MEER INFO | Je kunt ons volgen via
Instagram en Facebook [@HetZiltepad](https://www.facebook.com/HetZiltepad)

22 ETAPPES | Het Ziltepad heeft maar
liefst 22 etappes langs de Waddenkust,
van Den Helder tot Termunten én 22
rondwandelingen, bij elke kerk één.
Met wie loop jij Het Ziltepad? Wil je de
etappeboekjes los kopen of de aantrekkelijke
en voordelige Ziltepad verzamelbox,
ga dan naar winkel.hetziltepad.nl.

Het Ziltepad is van Groninger Kerken
en Stichting Alde Fryske Tsjerken in
samenwerking met Visit Wadden en is mede
mogelijk gemaakt door Het Waddenfonds,
Mondriaan Fonds, Stichting Vrienden op de
Fiets, Provincies Noord-Holland, Fryslân
en Groningen, FB Oranjewoud, Gemeente
Hollands Kroon en het Cultuurfonds.

STEUN ONS | Heb je genoten van wandelen
langs Het Ziltepad? Van de eeuwenoude
kerken en hun gastvrije vrijwilligers? Met
een gift help je ons dit erfgoed te bewaren
voor toekomstige wandelgeneraties.
Kijk op groningerkerken.nl/steun-ons
of aldefrysketsjerken.nl/donateur

COLOFON

SAMENSTELLING, TEKST EN FOTOGRAFIE

Fokko Bosker

TOPOGRAFISCHE KAARTEN

Fries Erfgoed Collectief – Jelmer Bokma
& Topokaartopmaat: Luitzen Nijdam

LINOSNEDE OMSLAG

Beeldend kunstenaar Gerrit Terpstra

GRAFISCH ONTWERP

NØBODY | thisisnobody.nl

LUISTER HIER
DE PODCASTSERIE
HET ZILTEPAD.

ELK DORP ZIJN
EIGEN VERHAAL.

SPOTIFY

YOUTUBE

**In dit routeboekje vind je een rondwandeling
in Anna Paulowna en de trajecten van en
naar de kerk van Anna Paulowna.**

Dit boekje is onderdeel van een reeks van
22 etappes die samen het volledige Ziltepad
bewandelen. Spaar ze allemaal!

3 / 22